

Tematski broj časopisa STANOVNIŠTVO

Životni tok i demografija

– Poziv za dostavljanje radova –

Urednici tematskog broja:

[Suzana Ignjatović](#), Institut društvenih nauka

[Dragan Stanojević](#), Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu – Odeljenje za sociologiju

Moderno istraživanje „životnog toka“ povezano je sa kvantitativnim pristupom i naprednim statističkim tehnikama. Međutim, početke istraživanja životnog toka nalazimo u „čikaškoj školi“ sociologije, kada je sociologija prepoznala važnost individualnog životnog puta i lične biografije za razumevanje društvenih pojava. Takođe, antropologija istražuje obrede prelaza tokom života primenjujući etnografski metod. Uprkos razlikama među disciplinama i pojmovima („životni ciklus“, „životna istorija“, „život“), osnovna ideja životnog toka je jednostavna: pokušati da se razume temporalnost ljudskog bio-psiho-društvenog života i njegova dinamika.

Demografija je tesno povezana sa perspektivom životnog toka. Perspektiva životnog toka omogućava da bolje razumemo mnoge demografske pojave (nupcijalitet, migracije, obrazovnu strukturu stanovništva). Starost je jedan od važnih demografskih parametara za mnoge pojave, ali ona nije nepromenljiva kategorija, uprkos biološkim faktorima. Na primer, nekada su porodične tranzicije u odraslom dobu (pre svega brak i rađanje) bile dosta ujednačene i vremenski omeđene. Iako fertilitet još uvek zavisi od prethodne životne istorije i bioloških ograničenja, individualne putanje sve više postaju fleksibilne zahvaljujući novim reproduktivnim tehnologijama. Drugi primer je obrazovna struktura stanovništva koja zavisi od obrazovnih putanja pojedinaca, posebno od ključnih tačaka ulaska i izlaska u/iz obrazovnog procesa tokom života. Treći primer je pitanje određenja starosnih jedinica u demografiji. Pristup iz ugla životnog toka pruža uvid u teorijske i metodološke dileme demografskih analiza koje se zasnivaju na starosnim grupama i kohortama.

Cilj temata je da okupi autore iz različitih disciplina: demografije, sociologije, antropologije, psihologije, geografije, ekonomije i drugih oblasti koje se bave životnim tokom. Tematski broj podstiče široku teorijsku i metodološku raspravu, prevazilazeći podelu na kvantitativne i kvalitativne pristupe. Autori mogu poslati teorijske radove i članke zasnovane na empirijskim istraživanjima i metodama. Sve adekvatne metode su dobrodošle: longitudinalna, komparativna, etnografska istraživanja.

Teme

- ◆ Teorijske i metodološke rasprave: komplementarnost kvalitativnih i kvantitativnih pristupa, preispitivanje dominantnih paradigmi, teorija i pojmova: markeri životnog toka i faze; cikličnost i linearnost životnog doba; tranzicija i ključni događaji; demografski pojmovi rađanja i smrti kao markeri životnog toka; kako se menja određenje starosnih grupa i kohorti u demografskim analizama u odnosu na razumevanje životnog toka.

- ◆ Društvene norme koje određuju životni tok kroz prizmu ideologije, religije, nauke: kada je prerano, a kada je prekasno za...? šta čini „ispravan“ životni tok? kakav je redosled događaja poželjan? da li je rađanje deteta pre braka prihvatljivo, da li je prihvatljivo biti zaposlen nakon 65. godine? Ideologija doživotnog obrazovanja i slične normativne koncepcije.
- ◆ Norme i realni životni tok: kako se životni tok odvija u ključnim oblastima (porodica, obrazovanje, sfera rada, stanovanje, migracije itd.) – normativno i praktično (do kojih godina je prihvatljivo da žena rodi prvo dete, u kojim godinama je žena zaista rodila prvo dete).
- ◆ Percepcija životnog toka iz ugla individualnih aktera i refleksivnost; na koji način se „kreira biografija“ i kakav je uticaj prethodnih događaja na odlučivanje o budućnosti? Na koji način se subjektivno „ocenjuje“ životni tok (životno zadovoljstvo tokom različitih životnih faza)?
- ◆ Kulturni obrasci životnog toka iz antropološke perspektive i njihova transformacija u savremenom kontekstu (obredi prelaza, kulturne predstave o mladosti i starosti).
- ◆ Aktuelne promene životnog toka: kako se definišu životne faze i prelazi (iz mladosti u odraslost, iz sredovečnosti u staro doba) u ključnim domenima (porodica, obrazovanje, zaposlenje, stanovanje) i kod različitih društvenih grupa i kategorija (rodne razlike, razlike između ruralnog i urbanog, migracije, obrazovni nivo); rodni aspekti životnog toka (radne i porodične trajektorije); kako promene u jednoj oblasti života određuju druge (npr. migracije na rađanje i obrnuto); „nestandardni“ životni tok (celibaterstvo, bezdetnost, dugotrajna stambena i finansijska zavisnost).
- ◆ Koji faktori određuju životni tok? Kako institucionalni okvir i javna politika utiču na životni tok? Kako populaciona politika, socijalna politika, obrazovna politika određuju kada će se odvijati životni događaji – rađanje, zaposlenje, penzionisanje? Kako povećan kontingent starog stanovništva u populaciji utiče na promene u životnom toku budućih generacija? Kako medicina i tehnologija menjaju životni tok (rađanje tokom životnih faza, starenje i dugovečnost)? Kako se demografsko starenje povezuje sa promenama životnog toka (od mladosti do starosti)? Kako disrupcije poput globalne zdravstvene krize (pandemije) menjaju životni tok (rađanje, migracije)?
- ◆ Komparativna perspektiva i kontekst: da li se odvija globalni proces destandardizacije životnog toka i da li postoje specifičnosti društava u tranziciji i post-konfliktnih društava?

Smernice za podnošenje radova

Autori treba da pošalju sažetak rada (abstract), do 200 reči, na elektronske adrese gostujućih urednika: signjatovic.d@gmail.com; draganstanojevich@gmail.com. Potrebno je poslati fajl koji sadrži: ime autora, afilijaciju, kontakt mejl, sažetak na engleskom ili latiničnom pismu srpskog jezika (uključujući sve književne varijante nekadašnjeg srpskohrvatskog). Gostujući urednici će obavestiti autore o ishodu odabira sažetaka najkasnije do 30. maja 2022.

Autori čiji sažeci budu prihvaćeni treba da podnesu cele radove preko [web platforme časopisa](#) sledeći [smernice za predaju priloga](#). U obzir dolaze različite vrste priloga za objavljivanje (originalni naučni rad, pregledni članak, prethodno saopštenje, naučna kritika i polemika, osvrt, prikaz).

Rokovi za podnošenje priloga:

- sažeci do **15. maja 2022.**
- radovi do **15. septembra 2022.**